

STEMMER FRA LATIN-AMERIKA

#2

LATIN
AMERIKA

Årgang 23 – oktober 2019
Latin-Amerikagruppene i Norge

INNHold

Leder	3
Argentina: Intervju med Noelia Figueroa	
4	
Kvinnekamp i Guatemala, Colombia og Brasil	
7	
Mexico: Stående alene eller som en trekkraft for endring?	
12	
Guatemala: Intervju med Pabo Ceto	
15	
Ecuador: Intervju med Luis Fernando Sarrango Macas	18
Reisebrev fra Brasil	

Foto forsiden:
«Bonça» (31) fra De Jordløses Bevegelse, MST i Pará,

Vil du skrive for oss?
Har du en ide til en artikkel, bildeserie eller et tema vi bør ta opp? Vi tar gjerne imot reportasjer, kulturanbefalinger, kommentarer, debattinnlegg og andre ting med Latin-Amerikatema.

LEDER

DIEGO MARIN
Informasjons- og organisasjonsmed-
arbeider,
Latin-Amerikagruppene (LAG)

«Stemmer fra Latin-Amerika» er en utgave av LAGs tidsskrift som er bindet til årets Latin-Amerikauka: Fra håp til krise?

De siste 20 årene har Latin-Amerika gått gjennom store politiske endringer. Det var i 1999 da Hugo Chavez vant presidentvalget i Venezuela. Etterpå kom Lula, Evo Morales, Nestor Kirchner, Rafael Correa, Daniel Ortega, Manuel Zelaya, «Pepe» Mujica og mange andre nye og gamle politiske figurer som ble et symbol på Latin-Amerikas største demokratiske fremgang. Disse regjeringene kom som resultat av folkets store misnøye etter flere år med neoliberalisme og en streng politisk og økonomisk kontroll fra USA og det internasjonale pengefondet (IMF). Det var en samlet sosial bevegelse som reiste seg på hele kontinentet og klarte å endre det politiske spillet i regionen fullstendig. Det var tiden for håp.

I dag, to tiår etter, er Latin-Amerikas politiske bilde annerledes. En stor kriminalisering av den sosiale bevegelsen er satt i gang, det er en kombinasjon av juridisk og mediefølgelse med militære og parlamentariske kupp. Nye høyreorienterte regjeringer drar sine land tilbake under IMF's økonomiske kontroll og slutter seg til Trumps nyimperialistiske politikk i regionen. De beleirer Venezuela, bryter ned folkets rettigheter, assosieres med narkotikakarteller og etablerer korrupsjon som vanlig politikk. Høyresidens fremgang truer regionens fred og fremtid.

Selv om mange progressive regjeringer snakket om endringer, er regionen fortsatt avhengig av utvinningsindustri og fanget i Vestens utviklingsmodell. Miljøspørsmål, urfolksrettigheter, tilgang til jord og et bredere demokrati kreves fra alle kanter. De progressive prosjektene har også vært involvert i korrupsjonssaker og viser store demokratiske utfordringer. Samtidig har andre bevegelser tatt til ordet, feminisme og kvinnekamp i Argentina satt slutt på

Macris regjering, og de siste teknologiske utviklingene bestemmer hvem som er president i El Salvador eller hvordan et lokalsamfunn fra Brasil blir hørt i sin kamp mot Hydro.

Mens dette skjer der, sitter vi med mange spørsmål her. Er Latin-Amerika mer demokratisk i dag? Har folk fått bedre levevilkår? Når mange fra venstre- og høyresiden krever en mer radikal politikk, ser vi noen som frykter USAs comeback i regionen, og andre som peker på Russlands og Kinas interesser og ønsker å velte Maduros regjering til enhver pris. Det som står på spill er store økonomiske interesser og fremtiden til en verden som livredd ser at Amazonas forsvinner.

I denne utgaven har vi gitt ordet til mange stemmer fra Latin-Amerika som vil hjelpe oss til å forstå hva som skjer på bakken og hvordan disse store politiske fenomenene utspiller seg. De fleste tekstene i denne utgaven er intervjuer av engasjerte og ressurssterke aktivister, akademikere og politikere som representerer forskjellige bevegelser og politiske kulturer. Disse latinamerikanerne som analyserer sitt eget land og region fører oss fra de mest konkrete kampene til det store spørsmålet om Latin-Amerikas fremtid. Valg, feminisme, utviklingsmodell og urfolksrettigheter er noen av nøkkelordene i denne dialogen som dere nå blir en del av.

Mens jeg skriver dette ser jeg bilder som kommer direkte fra Quito og viser hvordan et samfunn forsvaret sine rettigheter i gigantiske sammenstøt med makten på Ecuadors gater. Jeg har sett slike bilder før, det var på slutten av 90-tallet og det var begynnelsen på denne 20-år lange historien som vi prøver å forstå. Det ser ut som at høyresidens offensiv, med støtte fra USA, blir kortere enn det de fleste hadde trodd. God lesing!

ARGENTINA: Å KJEMPE MOT KJØNNSDISKRIMINERING INNEBÆRER NØDVENDIGVIS Å KJEMPE MOT NYLIBERALISMEN

Noelia Figueroa¹

Professor i latinamerikansk historie og forsker for Senter for Feministisk Forskning og Kjønnstudier ved Universitetet i Rosario (UNR).

Landsstyreprerentant i Mala Junta-Feminista, i den argentinske plattformen Patria Grande

Hva er Mala Junta?

Mala Junta er en feministisk organisasjon som er en del av en blandet sivilsamfunnsorganisasjon som heter Nueva Mayoría, som igjen er en del av Frente Patria Grande.

Mala Junta ble nasjonalt kjent i mai 2015, men har eksistert i Rosario, som er min hjemby, siden 2011. Mala Junta er, som mange andre organisasjoner og grupper, en del av en feministisk kvinnebevegelse på nasjonalt nivå som har sin egen sterke historie. Denne bevegelsen møtes nå på Encuentro Nacional de Mujeres (Nasjonalt møte for kvinner) som finner sted i oktober måned. Dette møtet har funnet sted jevnlig hvert år siden 1986. Dette er en bevegelse som har satt nye temaer på den nasjonale agendaen i lang tid, men med stor kraft siden den 3. juni 2015 med et konkret budskap: «mot kvinnetrap», etter saken om Chiara Paez, en jente som ble myrdet i min provins Santa Fe.

Takket være Mala Juntas lange erfaring i denne kampen kunne organisasjonen raskt gå fra protestopet Ni una menos (ikke en mindre) og fordømmelse av kvinnetrap, til å foreslå en politisk agenda som dekker alt fra omsorgsøkonomi (arbeidet kvinner utfører i hjemmet) til legalisering av abort. Veldig raskt klarte vi å skape en bredere agenda som fra 2015 til i dag har utviklet seg i bredden og i dybden på våre argumenter og forslag. Dette kan forklares ved at den feministiske bevegelsen,

kvinnebevegelsen og bevegelsen for seksuelt mangfold i Argentina er nært knyttet til bevegelsen mot nyliberalisme og mot regjeringen til den nåværende presidenten Mauricio Macri. En kan ikke forstå den ene kampen uten den andre.

I Norge er ikke forbindelsen mellom protestbevegelser eller sosiale organisasjoner og politiske partier eller kamper vanligvis like klar. Hvorfor er det slik i Argentina? Man kan ikke forstå kjønnsbasert vold uten å forstå konteksten som produserer denne volden, denne konteksten består av patriarkatet, for eksempel, men

også av en sosial og økonomisk struktur som skaper enorme ulikheter. Macris regjering med sine kutt og privatiseringer gjør at kjønnsbasert vold øker, og den sosiale og økonomiske sårbarheten til kvinner øker. På grunn av dette er det umulig for oss å forstå to ting hver for seg. Det

er umulig å kjempe mot kjønnsdiskriminering i en kontekst hvor fattigdomsnivået er så høyt og hvor arbeidsledighet hovedsakelig påvirker kvinner, uten å si noe om hvorfor det er slik.

I dag er lønnsgapet mellom kvinner og menn i Argentina på 27% i formelt arbeid, men i uformelt arbeid, som er den sektoren som har vokst raskest med regjeringen til Macri, er forskjellen oppe i 40%, et enormt gap. Videre bruker kvinnene i gjennomsnitt fire timer mer enn menn på husarbeid. Dette er tallene som viser at kampen mot kjønnsdiskriminering i dag nødvendigvis innebærer en kamp mot

«I Argentina i dag er det veldig vanskelig å være feminist og ikke være i mot regjeringen til Ma-

nyliberalismen. Arbeidsledigheten i Argentina er oppe i 10%, men gruppen som er hardest rammet er unge kvinner: for denne gruppen er tallet oppe i 24%, og det er disse kvinnene som i dag protesterer mot Macri og for sine rettigheter som kvinner. I Argentina i dag er det veldig vanskelig å være feminist og ikke være i mot regjeringen til Macri.

Selvfølgerlig finnes også den internasjonale konteksten. Vi befinner oss nå i en tid vi kaller «en fjerde feministisk bølge», i alle fall slik vi forstår det. Til forskjell fra i de tidligere bølgene spiller nå Latin-Amerika en viktig rolle, og det var Argentina hvor bølgen begynte. Vi føler at vi leder denne nye feministiske bølgen, i en tid hvor nyliberalismen har sviktet. Det kan virke selvmotsigende at i en tid hvor høyresiden går frem med stadig mer konservative saker, oppstår det samtidig en feministisk bølge, at kvinner blir en sentral politisk aktør. Det er allikevel logisk fordi historisk har kvinner markert seg i kampen for rettigheter nettopp i krisetider. I tillegg klarer kvinnebevegelsen denne gangen å bruke nye

teknologiske verktøy for å mobilere og skape en kraftfull diskurs med tanke på en fremtid etter nyliberalismen, midt i denne sivilisasjonskrisen.

Hvordan vil du beskrive konseptet «den fjerde feministbølgen»?

Det er komplisert fordi bak hver viktige historisk hendelse finnes det en rekke lange organisasjonsprosesser, men idéen om feministbølger er nyttig for å forstå berettigelsene i temaene og kampsakene.

Vi har den «første bølgen» som diskuterte kvinners tilstedeværelse i offentlig rom og rett til grunnleggende sivile og politiske rettigheter. Dette var etter den franske revolusjonen, der finner man også les suffragettes. Den «andre bølgen» fant sted i 60-årene, og var knyttet til tema som seksualitet, maternitet og kjønnsbasert vold. Det de har felles er at de første to bølgene var veldig sentrert rundt de europeiske landene og USA. Den «tredje bølgen» på slutten av 1980- og 90-tallet, begynte å dekonstruere bildet om den europeiske hvite middelklassekvinnen, og her snakker vi om en mer dekolonisert bølge. Og til slutt har vi den «fjerde bølgen», den som klarer å diskutere forholdet mellom patriarkatet og kapitalismen i rammen av nyliberalismens krise. Vi samler erfaringer fra de foregående bølgene og derfor er vi overbevist om at det er umulig å endre på forholdene som fører til kvinnetrap uten

Demonstrasjon i Buenos Aires i 2019. Foto: Fotografias Emergentes.

¹ Noelia var i Norge, invitert av LAG, og deltok på flere informasjonsarrangementer i Oslo, Tromsø og Trondheim. Ønsker du å vite mer om kvinnekamp i Latin-Amerika? Se på arrangementet «Bokbad og samtale: Kvinnekamp i Latin-Amerika i dag», under Latin-Amerikauka, onsdag 23. oktober, kl. 18:00 på MIR (Oslo).

å se på den egentlige årsaken til problemet: hvordan samfunnet er organisert.

Du sa at i denne «fjerde bølgen» har Latin-Amerika en veldig viktig rolle, at den startet der?

Ja, det er den hypotesen vi har, fordi bevegelsen «ikke en mindre» begynte i Argentina og overalt i verden forbindes dette slagordet nå med Latin-Amerika og spesielt med Argentina.

Hvorfor er temaet kvinnedrap så viktig akkurat i Argentina når dette er et mer alvorlig fenomen andre steder?

Jeg tror at etter 3. juni 2015, og takket være det som allerede var blitt gjort, klarte man ikke bare å vise den konkrete historien til ofrene, men også å vise koplingen til det systemiske. Det vil si å bevise at det ikke handler om unntak eller enkelttilfeller, men at det er et økonomisk og sosialt system som fremmer denne volden.

De nasjonale møtene for kvinner har vært en nøkkel til dette, de er store møter. I år håper vi det kommer 100 000 deltakere. Dette gir oss mulighet til å komme oss ut av diskusjonen som kun handler om kvinnedrap og komme videre til en strukturell forståelse av problemet.

Hvilken rolle spilte regjeringene til Nestor og Cristina Kirchner i denne prosessen?

De var veldig viktige, fordi de åpnet for viktige forandringer. I 2006 ble loven om seksualundervisning vedtatt, og den nye ekteskapsloven som anerkjenner ekteskapet uavhengig av parets kjønn. I 2009 ble beskyttelsesloven for barn og unge vedtatt, en lov som fremskyndte prosessen og som inkluderer den nyeste internasjonale utviklingen i slike lovverk. I

dag, under regjeringen til Macri, brukes ikke denne loven. Allikevel var det en periode hvor rettighetene til kvinner ble utvidet, men for oss er mangelen på lovlig abort demokratiets største gjeld. Kvinners interesser blir fortsatt ikke prioritert i endringsprosesser.

Hvordan gikk bevegelsen fra å kjempe mot kvinnedrap til kampen for lovlig abort?

Jeg tror det er et resultat av innsatsen vi har gjort med å ikke kun holde oss til volden i seg selv, vi setter denne volden i sammenheng med de strukturelle elementene. Siden 2005 begynte vi kampanjen for lovlig abort, forslaget er blitt lagt frem åtte ganger i parlamentet, så det har en lang historie.

Det som skjedde i 2018 var at en ny generasjon av aktivister ble med på laget, de ble feminister først, etterpå ble de involvert i andre temaer og politisk aktivisme. Generasjonens politiske identitet består hovedsakelig av feminisme. Den 19. februar 2018 ble det kalt inn til pañuelazo (demonstrasjon med de grønne tørkle som nå kjennetegner bevegelsen), som viste seg å bli massiv og dekket hele landet. Regjering

ringen bestemte seg følgelig for å åpne for diskusjon rundt denne saken i parlamentet. Det er tidsperioden vi kaller «den feministiske sommeren», vi fikk enorm innvirkning på mediene, og for første gang kunne vi snakke om feminisme direkte på TV til de kvinnene som ikke demonstrerer, som blir hjemme. En barriere ble brutt og mobiliseringen og den sosiale støtten til denne kampen økte.

Lovforslaget om lovlig abort ble vedtatt i Underhuset, og tapte så vidt i Senatet. Men vi ser ikke på dette som et nederlag. Allikevel vant vi mye sosialt, noe som er viktigere for oss. I tillegg viste denne situasjonen i parlamentet at for å oppnå fremgang innen disse sakene, er det nødvendig å vinne over Macri i valget den 27. oktober.

Hvordan forstås den nåværende valgsituasjonen fra det feministiske perspektivet i Argentina?

Som sagt er det utenkelig for oss å skille den Som sagt er det utenkelig for oss å skille den feministiske kampen fra den nyliberalistiske samfunns- og økonomimodellen. Det er en fare vi ser i, la oss si, i mer avanserte land, men i et land som Argentina er dette utenkelig. Det går ikke an å være feminist i Argentina i dag og ikke bry seg om at flesteparten av

Noelia Figueroa

kvinnene ikke har nok til mat til barna sine, og at de ikke har tilgang til høyere utdanning. Det er dette vi kaller for populær feminisme. For oss er det klart at hovedaktøren er staten og at det er det innenfor staten at de viktigste forandringene må skje, uten å glemme debatten med andre aktører, som kirken, eller det betimelige arbeidet med hvordan man skal bekjempe kjønnsdiskriminering og patriarkatet på arbeidsplassen, studie-plassen eller i familien. På grunn av dette er det for oss svært viktig å beseire Macri den 27. oktober.

«Derfor er det viktig å sende et klart budskap til folk om at det som skjer i Argentina ikke er en isolert sak, men nyliberalismens sanne ansikt, som er

politikk. Det Macri gjorde med sin økonomiske politikk var å på nytt ta oss med inn i en situasjon med ubetalelig utenlandsgjeld. Han har overlatt staten til utenlandske fond og det er det dårligste eksempelet på overgivelse av

nasjonal suverenitet med en økonomi fullstendig bundet til dollaren. Argentina er et klart bevis på at folk ikke burde velge denne typen regjeringer.

Jeg tror at dette også er et resultat av en dårlig tolkning av dagens geopolitikk. Macri trodde helt og fullt på den nyliberalistiske doktrinen, og at å være i kontakt med

verden er å følge det USA dikterer til punkt og prikke, i en tid når verdens hegemoni er delt. Og også i en tid det er umulig for de latinamerikanske landene å være konkurransedyktige uten integrasjonspolitik og klart regionalt samarbeid. Macri insisterte på å åpne markedet og fjerne subsidier. Åpningen av markedet var slutten for små og mellomstore nasjonale bedrifter, og uten subsidier betaler folk fire eller fem ganger mer for basisvarer og tjenester, noe som har ført til inflasjon.

Macri klarte på rekordtid å få IMF til å godkjenne lån som i dag utgjør 46 % av den totale IMF-porteføljen. Er dette et bevis på hvor viktig Macri-regjeringen var for USA?

Selvfølgelig. Dette er ikke en teknisk-økonomisk beslutning, dette var en politisk beslutning. USA er fullstendig klar over hvilken viktig rolle Argentina har i regionen. I 2001 spilte Nestor Kirchner en viktig rolle med å fremme alternative og progressive regionale politiske prosjekter. Sammen med Macri ville USA bryte opp dette, men de klarte ikke å gjennomføre alt det de ville. Situasjonen i Venezuela er fortsatt ubehagelig for dem, de har ikke oppnådd målet, og i dag som Argentina igjen får Kirchnerismo i makten kan dette åpne vei for å begynne å vinne tilbake tapt suverenitet.

Derfor er det viktig å sende et klart budskap til folk om at det som skjer i Argentina ikke er en isolert sak, men nyliberalismens sanne ansikt, som er systemisk, noe som tilrettelegger for USAs økonomiske og politiske kontroll over Latin-Amerika.

I dag er Argentina et klart eksempel på hva nyliberalismen kan gjøre med et land på bare fire år. Argentina var det første stedet hvor høyresiden kom til makten gjennom valg uten noen form for parlamentarisk kupp på forhånd, og dette bør føre til refleksjon. Majoriteten stemte på Macri etter flere progressive

Demonstrasjon i Buenos Aires i 2015.
Foto: LAGs arkiv.

regjeringer, hvorfor?

I Argentina snakker man kort oppsummert om tre historiske modeller for statlig og økonomisk styring: utviklingsmodellen, den liberale modellen og den populistiske modellen.

Den liberale modellen er diktaturets og Macris modell. Den har aldri vært vellykket, men den sikrer økonomisk gevinst for en mektig minoritet. På den andre siden, på den siden vi kan kalle det nasjonale feltet, har vi en utviklingsmodell, som er representert av en sektor fra eliten, middelklassen og en del av Kirchnerismo. Denne modellen tillater et nivå av innblanding fra staten i økonomien, men tror fortsatt på at den riktige veien er å søke utenlandsk investering og at dette er hovedmotoren i økonomien. På denne siden, på det nasjonale feltet, finner vi den populistiske modellen som er mer radikal, men som er forbundet med populære sektorer, støttet av en del av Kirchnerismo, og den siste regjeringen til Cristina er et eksempel på dette. I sin andre regjering innførte Cristina reformer med mål om betydelig omfordeling av rikdom, noe som rammet store økonomiske interesser. Da disse sektorene ble rammet tok de avstand fra regjeringen og beveget seg over til opposisjonen. Dette er tilfellet for de store informasjonsmonopolene, som CLARIN, eller Círculo Rojo («det nasjonale borgerskapet»). De meste radikale tiltakene under Crtistinas regjering var i stor grad et resultat av presset fra folkelige organisasjoner.

Det er spenningen mellom utviklingsmodellen og den populistiske modellen som åpner for at det liberale prosjektet, denne gang ledet av Macri, inntar presidentskapet. Disse spennin- gene kommer til å fortsette i den fremtidige regjeringen til Alberto Fernandez. Det er utfordringene vi står ovenfor, men med et utgangspunkt i erfaringene man allerede har gjort seg kan man finne løsningen. Kampen

mot korrupsjon kommer til å være grunnleggende, styrkingen av de sosiale organisasjonene og politisk deltakelse av folk generelt blir også et viktig tema, slik som innføring av konstitusjonelle garantier som beskytter de rettighetene

som allerede er oppnådd.

Kan valget den 27. oktober i Argentina bli et vendepunkt i regionen?

Det er i det minste et eksempel. Det er klart at det var avgjørende å holde oss mobiliserte i gatene, men det var ikke nok. Det var umulig å fortsette å svare på hver privatisering og hver reform med streik. Derfor ble en sam- lingsprosess av organisasjoner og opposisjons- sektorer satt i gang. Det var en utfordrende prosess hvor organisasjoner brøt opp, det var ingen paradis, men Cristi- nas ledelse var grunnleg- gende. Hennes politiske klarhet, hvordan hun leste den nasjonale og konti- nentale politiske situasjo- nen ble avgjørende, samt som hennes rolle i senatet. At Alberto Fernández er presidentkandidaten nå er et eksempel på dette, men det virkelige generasjons-

skiftet kommer med Axel Kicillof, som var Cristinas økonomiminister og som gjorde det veldig bra i guvernørvalget i Buenos Aires.

Med Alberto Fernández vil det definitivt være en ny regional balanse. Argentina og Mexico er to av de fire hovedlandene på kontinentet, politisk sett, i tillegg til Brasil og Colombia. Fernández har sagt at han kommer til å støtte en løsning gjennom dialog i Venezuela og skiller seg ut fra den nordamerikanske linjen Colombia og Brasil følger. AMLO har uttrykt ønsket sitt om å bli pro tempore president av CELAC og avsto i avstemningen om aktiverin- gen av TIAR mot Venezuela.

KVINNEKAMP I GUATEMALA, COLOMBIA OG BRASIL

Luana Oliveira Chaves – Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (MST), Brasil
Ixmukane Quib Caal – Comité de Unidad Campesina (CUC), Guatemala
Alejandra Salazar – Coordinador Nacional Agrario (CNA), Colombia
Yolanda Catú – Coordinadora Nacional de Viudas de Guatemala (CONAVIGUA), Guatemala

Luana, Ixmukane, Alejandra og Yolanda er i Norge denne høsten som deltakere i LAGs brigadeprojekt. Møt dem på arrangementet «Bokbad og samtale: Kvinnekamp i Latin-Amerika i dag», under Latin-Amerikauka, onsdag 23. oktober, kl. 18:00 på MIR (Oslo). Thelma Cabrera, urfolkskvinne og presidentkandidat i Guatemala, deltar også på dette arrangementet.

Hver dag samler kvinner i Latin-Amerika krefter for å kreve våre rettigheter. Vi kjemper for rettferdighet og for tilgang til utdanning, jord, rettsvesen, helse- og velferdstjenester. Vi vil leve frie liv, frie for vold, og hvor Moder Jords rettigheter også anerkjennes av Sta- ten som hittil har oversett rettighetene til bønder, urfolk, afroetterkommere og kvinner. Vi nekter å la kapitalismen utvise oss fra våre landområder. Dette er grunnen til at det

hver dag vokser fram nye måter å holde våre regjeringer ansvarlige på. Lokalsamfunn og kvinner finner stadig på nye måter å kreve regjeringers respekt for og implementering av våre rettigheter.

Her deler vi noen bilder fra det vi og våre organisasjoner gjør for at kvinner, våre kvin- ner, kan leve verdige liv i Brasil, Colombia og Guatemala.

Foto: Juliana Adriano – MST, SC

De Jordløses Bevegelse (MST), Brasil
Margaridas-marsjen 2019, Brasil.

Over hundre tusen vann-, land- og skogarbeidere deltok i Tusenfryd-marsjen (Marcha das Margari- das) gjennom regjeringsplassen i hovedstaden i år. Styrken og motstanden til kvinner fra by og land kom fram i den folkelige kampen for demokrati, rettferdighet, likestilling, selvråderett, mot vold og

mot den nåværende regjeringens tilbakeslag på rettigheter og offentlige tjenester som er kjempet fram av arbeiderklassen.

Å demonstrere er en modig handling. For livet, for våre rettigheter.

Kvinner i kamp! Vi sår motstand!

Foto: Juliana Adriano – MST, SC

Coordinadora de Viudas de Guatemala -CONAVIGUA-, Guatemala
Vi kjemper for å forsvare kvinners rettigheter, inkludering og deltakelse i sosiale, økonomiske, politiske og kulturelle prosesser. For øyeblikket har noen kvinner oppnådd lederstillinger i samfunnsutviklingsrådene (COCODES). Prosessen for å få dette til har tatt flere år. Vi jobber også for å utrydde alle former for kjønnsbasert vold, gjennom å skolere unge jenter i nasjonale og internasjonale lovverk som beskytter deres rettigheter.

Foto: CONAVIGUA

Foto: Comité de Unidad Campesina

Comité de Unidad Campesina (CUC), Guatemala

Vi kvinner har opplevd fordriving, overgrep og drap begått av den Guatemalanske Staten, utvinningsindustrien og store jordeiere. Derfor har vi organisert oss for å kreve rettferd, for å kjempe for våre individuelle og kollektive rettigheter, og for retten til å eie og pleie jorda. Vi vil fortsette å forsvare Moder Jord. Vi vil fortsette å forsvare vår jord og våre territorier som er truet, undertrykt og angrepet av staten og utvinningsindustrien.

Coordinador Nacional Agrario (CNA), Colombia

Vi organiserte kvinner øst i Antioquia-fylket utforsker stadig strategier for å forsvare våre lokalsamfunn og våre territorier fra ødeleggelse og utvinning. Vi etablerte Vannfestivalen (Festival del Agua) for 11 år siden, for å synliggjøre lokalsamfunnenes kamper for vann-

og landbruk. Det er lokalsamfunn som har vært rammet av den væpnede konflikten og nå rammes av utvinningsindustrien som utøver direkte vold og fordriving av mennesker på landsbygda. Fra alle landets hjørner sier vi NEI til dagens regjeringens utvinningspolitikk. La oss bevare våre territorier.

Foto: ContraPortada

MEXICO: STÅENDE ALENE EL- LER

Noé Mendoza
doktorgradskandidat i Internasjonale miljø- og utviklingsstudier (Noragric) ved NMBU. Forskningsprosjektet hennes har som mål å forstå forholdet mellom økonomiske ulikheter og miljøendringer, basert på urfolks opplevelse av skogbruk i Sør-Mexico.

Et Latin-Amerika mot klokka
Etter 30 år med strengt neoliberale regjeringer i Mexico, overtok et parti som tilsynelatende tilhørende den politiske venstresida, regjeringsmakta i landet: Movimiento de Regeneración Nacional (MORENA). Partigunnleggeren Andrés Manuel Lopez Obrador (populært forkortet AMLO) ble valgt til president høsten 2018, med 53% av stemmene. AMLO oppsummerer sin politikk i slagordet «Velferd for alle, de fattige først», og øremerker en stor del av det føderale budsjettet sjenerøse sosiale programmer rettet mot selvbergingsjordbruk og marginaliserte grupper. Programmet hans hevder å ikke bare representere et skifte i politisk ideologi, men et regimeskifte med referanser til den meksikanske uavhengigheten i det 19. århundre, de liberales kamp mot de konservative kreftene i 1850-årene, og den sosiale revolusjonen i det 20. århundre. Derfor beskriver AMLO sitt prosjekt som den fjerde transformasjonen av Mexico (4T). At partiet MORENA sitter med regjeringsmakten i dag, virker utypisk for vår tid. AMLOs 4T-prosjekt ville ha funnet allierte og lignende politiske bølger lenger sør på kontinentet for

«At partiet MORENA sitter med regjeringsmakten i dag, virker utypisk for vår tid (...) Mexico beveger seg nok en gang uavhengig av resten av Latin-Amerikas

12 år siden, men Mexico beveger seg nok en gang uavhengig av resten av Latin-Amerikas politiske klokke.

Gjennom det siste århundre har Mexico tendert til å svinge i motsatt retning av øvrig latinamerikansk politikk. Mens det postrevolusjonære regimet i Mexico presset fram en omfattende jordbruksreform og nasjonalisering av olje- og elektriske næringer uten større nord-amerikansk innblanding, har andre latinamerikanske forsøk på å bygge en suveren stat blitt avbrutt av nord-amerikanske makter gjennom imperialistiske verktøy som intervensjons- og handelspolitikk.

Under den kalde krigen ble den meksikanske staten en sui generis i Latin-Amerikansk kontekst. Et spesielt tilfelle, alliert med amerikanske interesser. USAs politiske elite brukte Mexicos autoritære ettparti-regime som antikommunistisk barriere og kilden til politisk stabilitet for deres sørlige bakgård. Siden den gang har utfallet av de politiske spenningene i Mexico hatt en tendens til å ha ulikt utgangspunkt og komme på andre tidspunkt enn de politiske svingningene i resten av Latin-Amerika.

Foto: Cesar Carrera
Lisens: Creative

Hva representerer AMLO?
Innenfor ettpartiets hegemoni som definerte meksikansk politikk i det forrige århundre, var det mange ideologier som spente fra en suveren, anti-amerikansk tilnærming til en mer liberal pro-amerikansk holdning. Den suverene strømmingen samsvarte med læren om revolusjonær nasjonalisme, som hadde fotfeste i meksikansk politikk fram til den kalde krigens slutt. Etter Berlinmurens fall overtok en ny generasjon teknokrater partiet og oppfordrer staten til å fult ut omfavne nyliberalismen. 30 år etter representerer AMLO et brudd med denne ortodokse meksikanske nyliberalismen, og introduserer tilbakekomsten av en fornyet revolusjonær nasjonalisme. Slik som for 100 år siden, er politikken basert på en stat som investerer offentlige midler på store infrastrukturprosjekter, hovedsakelig basert på ikke-fornybare energikilder som administreres av offentlige selskaper.

AMLOs presidentskap og partiet MORENA klarte å mobilisere og oppnå bred politisk makt i 2018. Partiet har relativt flertall i senatet og i Underhuset, og har vevet en bred koalisjon. MORENAs økonomi- og finanspolitikk ligner mer Brasils tidligere president Lula da Silvas første periode, enn på Chavezs bolivarianske tilnærming. En stor forskjell er likevel at Det brasilianske arbeiderpartiet aldri kunne håpe på å oppnå et nasjonalt hegemoni, som den posisjonen MORENA i dag har oppnådd i det meksikanske parlamentariske systemet med få politiske partier.

Hvor mektig er denne makten?
MORENA og AMLOs mulighet til å tvinge fram strukturelle endringer i Mexico avhenger av tre forhold:

Eliten:
Internt har den meksikanske finanseliten styrer mediehusene og har juridisk makt og styrke til å kunne stagge 4T-prosjektet, selv om de ikke representerer en solid opposisjon. AMLO har likevel klart å splitte noen og samarbeide med andre av de mest fremtredende posisjonene i eliten.

Narkokartellene:
En stor og forvirrende fiende til 4T-prosjektet er de mektige multinasjonale organisasjonene kjent som narkotikakarteller. Narkotikelatert vold og usikkerhet fortsetter å skyte i været siden 2006 og AMLOs sikkerhetspro-

«Organisasjonene i den nasjonale urfolkskongressen, skildrer AMLOs 4T som en forsiktig avledning av global kapitalisme. De frykter for eget levebrød og for ødeleggelse av naturen som resultat av AMLOs offentlige

gram ser ikke ut til å gi løsninger. Det er flere mindre tiltak på bordet, som å tilby amnesti til de minste aktørene i verdikjeden; bønder som tvinges til å dyrke ulovlige avlinger og unge som distribuerer narkotika i byene. Hovedfokus er likevel fortsatt på å kjempe kartellene ved hjelp av en offisiell narkotikahær. Ekspertene har oppfordret til å skifte paradigmet fra en militær strategi til å bruke til økonomiske virkemidler i kampen mot kartellene. Dette inkluderer ikke bare å følge pengene, men også å redusere lønnsomheten til varene deres

gjennom narkotikaregulering. Forslag om å regulere marihuana og opium får stadig større oppslutning, men den virkelige hindringen for denne politikken ligger nord for den meksikanske grensen.

Storebror:
USAs interesser er den store begrensningen for AMLOs

4T-prosjekt. Særlig ettersom saker som migrasjon og narkotikaregulering er utenfor hva den maksimale staten råder over. Den veldige asymmetrien mellom USA og Mexico, sistnevntes ekstreme økonomiske avhengighet av førstnevnte, gir den amerikanske regjeringen mulighet og makt til å forme meksikansk politikk. Mexico har tradisjonelt hatt en stabil geopolitisk posisjon i regionen. I realiteten har USA vært den eneste aktøren landet forholder seg til og som har hatt betydelig politisk påvirkningskraft, både under de foregående neoliberale regjeringer og under det nye regjeringsskjiftet. Likevel er det i dag en liten åpning mot Mellom-Amerika. Det kommer av at AMLOs regjering ønsker å bygge ut den regionale infrastrukturen og utvide energisektoren, ved å innlemme Guatemala, Honduras og El Salvador i prosjektet.

Reaksjoner fra grasrotbevegelsene
AMLOs planer for Sør-Mexico involverer en industrikorridor i Tehuantepecidet, det smaleste landområdet mellom Atlanterhavet og Stillehavet, og et Tren Maya, et tog som forbinder Riviera Maya med turiststeder i delstaten Chiapas. Industrikorridoren representerer en langvarig ambisjon fra den meksikanske staten om å konkurrere med Panamakanalen, mens målet med Tren Maya er å fremme turisme utover i flere deler av landet enn på den karibiske kysten. Grasrotbevegelsene i landet som innehar en anti-kapitalistisk holdning, er sterkt kritisk til disse megaprojektene.

Organisasjonene i den nasjonale urfolkskon-

Ejército Zapatista de Liberación Nacional er den mest beryktede organisasjonen som motsetter seg AMLOs utviklingsprosjekter for sørlige Mexico. Foto: Daliri Oropeza
Lisens: Creative

gressen, skildrer AMLOs 4T som en forsiktig avledning av global kapitalisme. De frykter for eget levebrød og for ødeleggelse av naturen som resultat av AMLOs offentlige investeringsprogrammer. Disse programmene heves av grasrota å ha et bakenforliggende mål om å utvide muligheten for akkumulering av formue til nye grenser. Etter deres syn er 4T «business-as-usual», men med en ekstra ingrediens; en diskurs dekorert med ord og konsepter hentet fra urfolks egen motstandsbevegelser. Eksempelvis ber AMLO om tillatelse av Moder Jord til å gripe inn i naturen, eller å erklære at de som styrer over mennesker må regjere ved å være lydige til folket. Det siste er en idé om en lydig makt som i stor grad kommer fra Zapatist-bevegelsen, en autonom urfolksorganisering i Chiapas.

Hva forventes av 4T?

AMLO fortsetter å bruke en sterk anti-neoliberal retorikk, selv om det offentlige budsjettet og de makroøkonomiske variablene i praksis ikke er løst fra den neoliberale økonomiske læren. I et land med enorme økonomiske ulikheter, gjennomfører ikke denne tilsynelatende venstreorienterte regjeringen en skattereform som skattlegger de velstående klassene og letter for de fattige. Kombinasjonen av finanspolitisk ortodoksi, store sosiale programmer og mengder av offentlige utgifter som tar sikte på å redde industrisektoren, vil sannsynligvis kjøre økonomien til stagnasjon. Løsningen er å styrke energisektoren. Hvis ikke det skjer, vil veksten trolig avta. Narkotikarelatert vold er den store utfordringen for landets maktmonopol, og scenariet ser ikke lovende ut gitt de geopolitiske begrensningene og mangelen på handlingsrom meksikanske politikere har på denne arenaen.

Mexico vil gjøre sitt beste for å unngå konfrontasjon med USA, selv om det måtte gå på bekostning av egne prinsipper. I den latinamerikanske fronten av venstreorienterte strømninger er det ingen som burde stole på Mexicos tilsynelatende radikale posisjon.

Likevel vil AMLO og hans regjering være avhengig av prinsippene om ikke-intervensjon og selvvråderett. Disse prinsippene var viktige

«Hvis de høyreorienterte regjeringenes comeback i Latin-Amerika blir kortvarig, eksempelvis i land om Argentina, kan erfaringer fra Mexico bli en trekkraft for en ny bølge av venstreorienterte regjeringer

for meksikansk utenrikspolitikk på 1900-tallet og AMLOs regjering trekker på den samme tradisjonen for å motarbeide utenlandsk intervensjonisme i dag. Eksempelvis i forbindelse med krisen i Venezuel. AMLOs regjering vil likevel ikke adoptere bolivariske mål om å

etterstrebe latinamerikansk integrasjon.

Hvis de høyreorienterte regjeringenes comeback i Latin-Amerika blir kortvarig, eksempelvis i land om Argentina, kan erfaringer fra Mexico bli en trekkraft for en ny bølge av venstreorienterte regjeringer på kontinentet. For at Mexico skal ha en innflytelsesrik rolle i latinamerikansk politikk må AMLO oppnå gode resultater før perioden avsluttes i 2023, og MORENA må overskride et dominerende paradigme av meksikanske politikere vilje til å tjene USAs interesser. MORENA kan transformere meksikansk politikk og lede en regional politisk endring, hvis de klarer å dyrke fram en ny generasjon politikere og hente innsikt fra de nye intellektuelle som er opptatt av avkolonialisering, som sakte blomstrer i 4T.

GUATEMALA: DET VIKTIGSTE ER AT FOLKET FORTSETTER Å

Pablo Ceto
URNGs leder og presidentkandidat, han er også rektor ved Ixil urfolksuniversitet. 5. september deltok Pablo på OsloMets seminar: Experiences of decolonization of higher education. Intervju gjennomført av Diego Marin og redaksjonen.

Hvordan ser du på den siste perioden med progressive regjeringer i Latin-Amerika?

Det kommer an på hva du vil understreke. Chavez sin demokratiske seier i 1999 er veldig viktig, han klarte å mobilisere hele kontinentet, særlig mot USAs intervensjonisme i regionen. I tillegg konfronterte han de sterkeste økonomiske interesser i Latin-Amerika. Derfor har reaksjonen vært veldig sterk, derfor sitter Lula i fengsel. Det handler om kampen mellom de mest reaksjonære nasjonale kreftene mot de alternative prosjektene, men dis-

se prosjektene er ikke fullstendige venstresidens prosjekter

En annen måte å analysere denne situasjonen på er å se på urfolks kamp i løpet av 500 år, en kamp som i dag begynner å gi gode resultater. Man kan si at urbefolkningen ikke er det viktigste, men i alle progressive regjeringer og prosjekter finnes det urfolk. I Guatemala begynte oligarkiet å anerkjenne urfolk som politiske aktører da geriljagruppene ble opprettet. Det kommunistiske partiet i 1960, for eksempel, sa at urfolk var en naturlig støtte-spiller til de mest konservative kreftene i landet på grunn av urfolks mangel på politisk bevissthet. 30 år senere viste vi, urfolk med våpen i hendene, at vi er en politisk aktør som kan forandre Guatemala. Fredsavtalene bidro til økningen av mobilisering, vår kultur og spiritualitet, og kampen fortsetter.

I Latin-Amerika har vi ikke reelle demokratier, alt er en dårlig kopi innført og opprettholdt av blant annet Europa og USA. Våre demokratier er institusjoner som tømmes for innhold, uten egen dynamikk eller retning. Det som har skjedd i Latin-Amerika i de siste 20 årene er at denne tomheten begynner å fylles med folket. Et av de beste eksemplene er Evo Morales. Bolivia

Pablo Ceto

Urfolkskvinnen Thelma Cabrera, representant fra de sosiale bevegelsene og presidentkandidat for MLP-partiet. Thelma er en av LAGs gjester i årets Latin-Amerikauka, fra 21. til 26. oktober. Foto: Thelma Cabreras hjem-

FAKTA VALG I GUATEMALA:

16. juni var det parlamentsvalg i Guatemala. 19 partier fikk plass i nasjonalforsamlingen. De største partiene er høyrepartier: - UNE: 54 representanter - VAMOS: 16 representanter - UCN: 12 representanter De resterende partier fikk mindre enn 10 representanter.

11. august var det også presidentvalg i Guatemala. Alejandro Giammattei ble valgt med mindre enn to millioner stemmer (av 8,1 millioner stemmeberettigede), i et land med 17,7 millioner innbyggere. Giammattei, som har vært involvert i en av Guatemalas største fengselmassakre, vil sikre makten til alliansen mellom militære og forretningsfolk som har styrt landet siden 2015.

Thelma Cabrera, urfolkskvinne og sosial leder var valgets største overraskelse med 10% stemmer. Thelma deltar i årets Latin-Amerikauka, se på programmet og møt Thelma på en av de mange arrangementene

kan bare transformeres og kan skape et eget demokrati hvis man inkluderer kokadyrkerne, men dette prinsippet gjelder også i land hvor urfolk er minoriteter. Urfolks deltakelse er et vilkår for å skape reelle demokratier i Latin-Amerika.

Men i tillegg til urfolks politiske rolle i dag, med tanke på den globale miljøkrisen, er alle urfolksgrupper en nøkkelaktør.

Miljøkrisen er Vestens største problem og vi kan hjelpe mye til å finne løsninger. Men muligheten for å etablere denne dialogen avhenger av hvor stor urfolks politiske styrke er.

Når det gjelder Guatemala, for eksempel, fikk vi 4 representanter i nasjonalforsamlingen, WINAQ fikk 4, og MLP fikk 1. URNG har 10 ordførere, verken WINAQ eller MLP har ordfører. Jeg sier dette fordi det blir vanskelig å få støtte fra hele samfunnet mens vi fortsatt er splittet. Vi er ennå ikke i stand til å kjempe for hegemoniet i Guatemala.

Men det er en dialog som også må etableres innenfor de alternative kreftene. Utvinningsindustrien er også et problem i Venezuela, i Nicaragua, i Lulas Brasil. Det handler om kampen mellom to forskjellige utviklingsmodeller, Vestens modell og urfolks modell som respekterer våre territorier.

Men det finnes også administrasjonsspørsmålet, hvem forvalter disse ressursene? hvem får den

største gevinsten? Noen ønsker å styre industrien på en måte og noen andre ønsker å gjøre det på en annen måte. Problemet er at det ikke finnes en mellomløsning. Det vi opplever i Latin-Amerika akkurat nå er denne kampen, en kamp for å endre måten disse ressursene forvaltes på og for rettferdig fordeling av inntektene man får fra denne utvinningsindustrien. Det som står igjen er diskusjonen om utviklingsmodellen, denne debatten er uunngåelig.

«Miljøkrisen er Vestens største problem og vi kan hjelpe mye til å finne løsninger. Men muligheten for å etablere denne dialogen avhenger av hvor stor urfolks

Tilbake til Guatemala. Hva skjedde i 2015? Med en gigantisk folkelig mobilisering avsatte dere landets president, men det er den mest voldelige og korrupte eliten som senere har tatt makten og som vant presidentvalget i år.

Noen av de største pådriverne av hendelser fra 2015 var FN og flere europeiske land, Norge og Sverige inkludert. De var en ekstern symbolsk kraft som traff de økonomiske maktstrukturene hardere enn noensinne, det var

et kraftig slag mot både det tradisjonelle oligarkiet og de nye maktgruppene.

Men det guatemalanske samfunnet klarte ikke å reise seg fullstendig. Det var mangel på sosial organisering og mobiliseringen klarte ikke å utvikle seg videre til noe holdbart eller til et tydelig politisk alternativ. Folk i byene er ikke organisert nok og har ikke erfaring med slike situasjoner. Folk fra bygda, de som har erfaring og er bedre organisert, kunne ikke opprettholde mobiliseringen hovedsakelig av økonomiske årsaker.

Etterpå kom valgene, det var vår største mulighet egentlig. Men vi klarte ikke å bli enige i et felles prosjekt. En del av bevegelsen bestemte seg for å ikke delta i valgene, mens høyresiden kjørte i full fart og mobiliserte flere velgere ved hjelp av narkokapital. Resultatet er at 87 av de 150 representantene i nasjonalforsamlingen er en del av korrupsjonspakten som styrer Guatemala. De bryter ned alle de demokratiske utviklingene vi fikk som resultat av fredsavtalen og de politiske kampene de siste 20 årene. Så på den ene siden har vi oligarkiet som fortsatt har mye makt, og på den andre siden har vi mangel på politisk bevissthet hos de sosiale kreftene. Vi bommet fullstendig på det tidspunktet.

Under krigen, med URNG, opprettholdt vi en veldig viktig strategisk allianse. Alliansen overlevde i en periode etter fredsavtalen. Ideen om selvstendige og mer demokratiske sosiale organisasjoner ble misbrukt og en lang avstand mellom sosiale organisasjoner og politiske partier ble dannet. Det hjelper til å forstå det som skjedde i 2015 da noen sosiale organisasjoner, igjen, ikke tok stilling til eller ikke deltok i valget. Disse kameratene forsto ikke situasjonens alvorlighetsgrad, nå er vi i hendene på narkotikasmuglerne. Der ser man også tegn på en ledelseskrise i den sosiale bevegelsen.

Men det finnes noen positive ting. Se på oss, URNG. Vi gikk fra en til fire representanter i nasjonalforsamlingen. I 2003 hadde vi to representanter, to igjen i 2007 og i 2011. I 2015 fikk vi bare en representant i nasjonalforsamlingen. Nå, i 2019, har vi fått fire, det er bra, men ikke nok, dessverre. Thelma Cabreras valgresultat er veldig viktig, hun fikk 10% av stemmene som presidentkandidat, det er veldig bra, men partiet hennes fikk bare en representant i nasjonalforsamlingen. Thelma klarer å samle den urbane stemmen som står mot den tradisjonelle politiske eliten, men igjen, dette må bindes sammen til noe større.

Er dere fornøyde med URNGs valgresultat? Ja, vi fikk resultater som vi ikke hadde forventet. Vi er fortsatt et lite parti, men sterkere. URNG har endret seg, nå er det ikke lenger de store kommandantene som leder partiet. Noen av oss kommer også fra krigstiden, men vi er en ny ledelse. Jeg er partilederen og er samtidig rektor ved et urfolksuniversitet. De fleste av våre lokale ledere er urfolk, og det har endret partiets profil. Partiet har blitt åpnet og nå kan vi samarbeide med andre partier, fordi de fire stemmene som vi har i nasjonalforsamlingen er viktige, men ikke nok.

Jeg vil tro at i Guatemala åpnes det et nytt kapittel for politisk deltakelse i dag. Jeg håper at vi snart klarer å finne en løsning på spørsmålet om valg-deltakelse i den sosiale bevegelsen. Hvis du har en ordfører kan du bestemme noe, hvis du har en representant i nasjonalforsamlingen kan du påvirke landets politikk. Den sosiale bevegelsen må ha sine representanter i statsapparatet for å gjøre transformasjonene som vi snakket om siden

krigen. Det finnes ikke andre veier nå. Et nasjonalt opprør kunne ha vært ideelt, men det toget har gått. Lokalstyring er nå sentralt i politikken. Hvis vi ønsker å styre og endre landet må vi starte derfra.

Du snakket om samarbeid med andre partier og muligheten for å opprette en allianse med andre politiske aktører. Hva gjør dere med dette nå?

Det jobbes med å skape en felles politisk agenda. Agendaen er særlig basert på å forsvare de rettighetene som folket allerede har sikret gjennom sine kamper, og hvordan vi kan forsvare menneskerettighetene i landet. For eksempel temaer som hvordan vi kan motarbeide den økende kriminaliseringen av sosiale organisasjoner, eller

forfølgelse av urfolk som forsvarer sine territorier og naturen. Det finnes andre temaer som offentlige tjenester (strøm, drikkevann, osv.), og sysselsetting som også vil være viktige punkter i denne felles agendaen.

Til tross for vanskelighetene ser du at det finnes nok rom for politisk handling? Ja, selvfølgelig, men det viktigste er at folket kjemper. For to

dager siden erklærte presidenten i Guatemala unntakstilstand i en region hvor folket motsto seg et utenlandsk selskaps utvinningsprosjekt. Tre soldater ble drept, fem fylker har blitt satt under unntakstilstand med unnskyldningen om å bekjempe narkotikahandel, men det regjeringen ønsker er å fjerne de sosiale lederne som organiserer folk og stopper utvinningen av naturressursene i regionen.

Fram til signeringen av fredsavtalen og under krigen var det den tradisjonelle eliten fra uavhengighetsperioden som hadde absolutt makt og kontroll. De var splittet, noen ønsket fred og noen ønsket krig. Men under krigen dukket det opp en gruppe offiserer fra militæret som tjente penger på krig og ulovlige økonomiske aktiviteter. Der var også andre nye økonomiske grupper som begynte å utfordre den tradisjonelle elitens ledelse. Derfor var det mulig å signere en fredsavtale, fordi noen medlemmer fra den tradisjonelle eliten innså at de var på vei til å miste makten.

Problemet er at denne gruppen som signerte fredsavtalen sammen med oss mistet makten uansett. Det var militæret som vant presidentvalget med Rios Montt. Og det er militæret og en gruppe forretningsmenn med forbindelser til ulovlige økonomier, som har kontrollert landet de siste årene. Otto Perez Molina gikk over alle korrupsjonsgrenser og derfor dukket CICIG opp som en viktig aktør, fordi den graden korrupsjon og kriminalitet var uakseptabel for utenlandske investorer. Problemet nå er at etter Perez Molina satt militæret igjen med makten, i en ny kontekst av ulovlige økonomier og narkotikasmugling. Kampen mellom de nye og de gamle elitene vil fortsette. Det er i denne konteksten at de alternative kreftene bør finne en løsning på dette puslespillet.

Marcha de la Dignidad, Guatemala 2019. Foto: Vilma Taubo.

ECUADOR: VENSTRESIDEN MÅ ENDRE UTVIKLINGSMODELLEN

Rektor ved Universidad Intercultural de las Nacionalidades y Pueblos Indígenas AMAWTAY WASI
5. september deltok Pablo på OsloMets seminar: Experiences of decolonization of higher education.
Intervju gjennomført av Diego Marin og redaksjonen.

Luis Fernando Sarrango Macas

Hvordan tolker du den siste perioden i Latin-Amerikas politikk med progressive eller alternative regjeringer?

Da vi opprettet CONAIE i 1986 var det venstresiden som var vår naturlige allierte. Vi hadde mye til felles og det var mulig å opprette en politisk allianse. Etter 20 år med venstreorienterte regjeringen i Latin-Amerika må urfolksbevegelsen evaluere denne alliansen. Nå bør vi spørre hva gjorde Chavez eller Correa for urfolkssamfunn.

Når det gjelder Ecuador, må vi evaluere hvorfor det som startet som et stort håp for alle endte med en regjering som bare tilrettelegger for høyresiden, det er det vi ser i dag. Til slutt blir dette et spill, en slags avtale om å dele makten mellom høyre- og venstresiden, gang etter gang, uten å gjennomføre de nødvendige strukturelle endringene som befolknin-gen i Ecuador trenger.

Correas regjering splittet sivilsamfunnsorganisasjo-ner, i noen tilfeller var det han selv som opprettet nye parallelle organisa-sjoner, for eksempel lærere, de ble delt mellom den nasjonale fagforeningen (Unión Nacional de Educadores) og Correas egen organisasjon Red de Educadores. Det som skjedde med urfolkbe-vegelsen er forferdelig, vi opplevde en permanent kriminalisering. Bare i min organisasjon var det 29 som ble fengslet, heldigvis ble de løslatt etter at Lenin Moreno ble innsatt som president. Den største utfordringen med dette er at nå finnes det mange innenfor urfolksbevegelsen som mener at det er bedre å ha en regjering fra høyresiden. Dette er noe ganske alvorlig etter min mening, det er ikke tull, dette er resultat av en konkret erfaring, det er et faktum, derfor må venstresiden omstille seg, endre seg selv både ideologisk og organisato-risk, i tanke og praksis.

I tillegg finner vi, i den store bakgrunnen, spørs-målet om makt. Som Quijano sa, disse statene er skreddersydd etter behov av makteierne, så venstresidens rolle er bare å fordele kapitalen litt bedre enn det høyresiden gjør, men spillereglene endrer seg ikke. Derfor er det umulig å snakke om revolusjonerende endringer, og i veldig få tilfeller kan du snakke om strukturelle endringer. Til og med Evo Morales har noe utestående gjeld med urfolksbevegelsen i Bolivia, for eksempel når det gjelder urfolks deltakelse i statens viktigste poster.

Det du mener er at etter disse progressive regjeringene finnes det en negativ balanse når det kommer til urfolksbevegelsen?

Nettopp, det er dette spørsmålet urfolksbevegelse diskuterer nå. Nå finner man sosiale ledere som mener at det gikk bedre med høyre regjeringer enn med venstresiden i makten, det er en skan-dale. Betyr dette at våre kamerater har blitt gale? Nei, det betyr at venstresiden må endre seg mye om vi skal fortsette med denne historiske allian-sen. Venstresiden må innrømme at det ikke er nok med å love at de skal endre verden mens de viderefører den samme utviklingsmodellen basert på utvinningsindustri.

Du har snakket om split-telse av organisasjoner og fragmentering av den sosiale bevegelsen, men det finnes også andre ut-fordringer som å inklude-re nye temaer og kamper som kjønn- og seksuali-tetsmangfold og de nye teknologiske realitetene.

Riktig. Det er veldig viktig å ta hensyn til disse nye kampene. Miljørettigheter,

likestilling, nye kriterier, nye tanker, men dette skapte store problemer i Ecuador, Yasuni-prosjek-tet er et eksempel på det. Correa sa at vi kunne la oljen ligge under jorden, men så lenge utviklede land betalte oss for det. Da ingen av disse landene ville betale var alt klart for utvinningen av oljen i Yasuni. En enorm sosialbevegelse mobiliserte seg fra by og land, noe som var virkelig imponerende. Bevegelsen krevde en folkeavstemning, en demo-kratisk løsning, enkelt ikke sant? Da måtte vi samle tusenvis av underskrifter slik at valgdirktoratet kunne godkjenne dette forslaget. Underskriftene ble samlet, men forslaget ble aldri godkjent av myndighetene. Correa gjorde ingenting. Maskine-ne var allerede klare på bakken i et område som er beskyttet av Ecuadors lov. Da var det selvføl-gelig interesser av Kina og avtaler med selskaper som var viktigere enn demokrati.

Yasuni er et viktig eksempel. Det er et eksempel på den største kritikken til disse alternative regjeringene, nemlig at utviklingsmodellen fortsatt er basert på utvinningsindustri.

Jeg vil si dette med få ord: det disse regjeringene gjorde var å modernisere kapitalismen, fremskyn-de moderniseringen av kapitalismen, ikke noe mer. Correas tilhengere sier at han var en dyktig president fordi han bygget mange veier og motor-veier, men da må man spørre «hvem er det som

Oljeforurensning i oljefeltet Lago Agrio i Ecuador. Foto: Julien Gomba.

Det som skjer er at det finnes en slags psykologisk avhengighet hos våre ledere, de ønsker å bygge europeiske land ut fra våre latinamerikanske land. Det er en sykdom som ødelegger for venstresiden og som skaper store frustrasjoner. Å tenke på denne måten er å lure oss selv, det er en drøm som er umulig å fullføre, det er en feil drøm. Kapitalismen trenger periferiske land slik at noen få får utvikle seg. Hvis vi alle blir utviklet, hvem skal da produsere billig råstoff? Hvem skal til-by billig arbeidskraft?

Sumak Kawsay ble tømte for sin virkelige mening, ble tatt ut av konteksten og gitt et meget utilitaristisk inn-hold. De bygde en bro og sa at det var *Sumak Kawsay*, en bro for bi-ler! Det var den samme type utviklingen med nye veier som nå brukes til å frakte olje fram til de modersinerte havene. Og hvem skal tjene på det? Vi har hatt olje siden 50-tallet og det er bare noen få som har fått dratt nytte av denne industrien. Urfolk og bønder, som alltid, vil sitte igjen med økologiske katastrofer og utryddelse av store mengder regnskog og arts mangfold i Amazonas. Dette er de virkelige resultatene av oljeindustrien i Latin-Amerika.

Det vi sier er at kapitalismen har sviktet som sivilisasjonsprosjekt. Vi står foran undergan-gen av den vestlige sivilisasjonen. Det er i denne konteksten at vi foreslår et alternativ for å redde menneskeheten, men det betyr å avskaffe privat eiendom til en viss grad. Vi foreslår å gå tilbake til et fellesskapsei-

skal tjene mest på disse veiene?» og «hvilken innvirkning har disse veiene på territoriet?». Når vi som urfolk stiller disse spørs-målene kommer det alltid det samme svaret: at urfolk ønsker å stoppe landets utvikling. Selvføl-gelig at vi vil stoppe denne type utviklingen. Correas regjering snakket mye om *Sumak Kawsay*, men for oss som urfolk har dette begrepet enn helt annen mening enn det Correa mente, for oss er *Sumak Kawsay* et alternativ til den kapitalistiske utviklingen, det er mye mer enn å gjøre kapitalismen grønnere eller mer demokratisk.

endomssystem, et system med individuelle eiendomsrettigheter som alltid er knyttet til fellesskapet.

Hvordan vil du beskrive den politiske situasjonen i Ecuador i dag?

Det er en krangel mellom venner, ikke noe mer. Først valgte Correa Moreno som sin etterfølger, Lenin Moreno var Correas visepresident. Moreno vant valget men ble nødt til å kvitte seg med Correa, han var en stor belastning for den nye regjeringen. Da begynte krangelen mellom disse to vennene. Selvfølgelig finnes det store økonomiske og politiske interesser bak dette, men denne type krangler er typiske i Latin-Amerikas politikk. Maktkamper uttrykker seg på denne måten i regionen.

Akkurat nå, mens vi snakker, er det veldig ty-delig at Moreno har beveget seg kraftig mot høyresiden. Han har mistet sin selvstendig-het og nå må han følge oppskriftene som de store økonomiske maktene og IMF dikterer. Da kommer vi til spørsmål om neste presi-dentvalg. Så langt finnes det ikke en kandidat fra venstresiden med reelle muligheter.

I lys av dagens situasjon er Correa den eneste som kan hindre høyresi-dens seier i neste presidentvalg, men han kan ikke reise tilbake til Ecuador på grunn av juri-diske årsaker. Det handler om politisk motiverte anklager, men det er allere-de mange i landet som begynner å

«Venstresiden må inn-rømme at det ikke er nok med å love at de skal endre verden mens de viderefører den samme utviklingsmodellen basert

snakke om Correa som den eneste som kan rydde opp i dette kaoset. Jeg selv er veldig kritisk mot Correa, men man blir forbanna når man ser at Ecuador styres av IMF igjen. De stiller mange krav og presidenten blir en dukke, ikke noe mer enn det. «Staten må reduseres» sier IMF, og dermed har Moreno sparket flere tusen ansatte. Kriminaliteten har økt og spenningen i Venezuela fortset-ter. Så situasjonen er veldig alvorlig, og etter denne korte prøveperioden med høyresiden ved makten er det mange som ønsker at Correa kommer tilbake.

Har urfolksbevegelsen i Ecuador et alternativ?

Nei. Vi må være realistiske og si at urfolks-bevegelsen i Ecuador er i trøbbel. Vi må er-kjenne at vi er midt i en dårlig periode. Som enhver sosial organisasjon har vi gode og dårlige tider. Jeg vil beskrive situasjonen som en krise i ledelsen. Det er nå en lang avstand mellom lederne og de lokale virkelighe-tene.

Rafael Correa og Lenin Moreno
Foto: LAGs arkiv.

REISEBREV FRA BRASIL

Francesco Cardarilli

Jeg var LAGs brigadist i Brasil i 2018. Som en del av brigadearbeid besøkte vi Escola Nacional Florestan Fernandes- ENFF (MSTs nasjonale skole). På ENFF ble jeg kjent med både temaer om Latin-Amerikas politikk og historie og MST pedagogiske metoder. Tilbake i Norge søkte jeg plass på ENFFs kurs «Latinamerikansk politisk teori». Som en del av LAGs samarbeid med MST har organisasjonen mulighet til å sende representanter på dette kurset hvert år. Her deler jeg med dere noen bilder av andre kursdeltakere som representerer andre organisasjoner, og noen tanker om hvorfor vi støtter kampen for demokrati og rettferdighet i Latin-Amerika

Leandro Rodriguez «Chicho» (19)
Juventud Rebelde (Argentina)

Dette kurset er et verktøy for å fortsette å bygge populær makt og skape et politisk nettverk i hele Latin-Amerika. Utdanning forandrer ikke verden, men den endrer menneskene som skal forandre verden.

Luis Ortuño (30) Francisco Miranda-fronten (Venezuela)

Jeg vil lære mer om det grunnleggende organisasjonsarbeidet og motta nye politiske og metodologiske verktøy for å ta dem med til mitt land og dele dem med andre sosiale bevegelser. Jeg vil også dele det jeg lærer om sosiale kamper i andre land og dermed vise at det er mulig å bygge en alternativ modell for kapitalisme.

Williams Flores (25) Maizal kommunen (Venezuela)

Jeg håper på å lære om hvordan andre organisasjoner jobber og finne inspirasjon til ungdommers kamp i kommunen min i Venezuela. Vi må arbeide for styrkingen av grasrotorganisasjoner og for en alternativ utvikling av det produktive apparatet, samt for transformasjon av unges samvittighet med målet om kollektivt velvære.

«Bonça» (31) MST/Pará

Det er en unik mulighet til å lære hvordan man analyserer politikk basert på et latinamerikansk samfunnsperspektiv. Det er også en fantastisk mulighet til å lære om virkeligheten i hvert land og dets motstandsprosesser. La oss internasjonalisere kampen! Internasjonalisere håpet!

Antonia Vázquez (20) og Alejandro Salvatierra (27) MTE – CTEP Bevegelsen av ekskluderte arbeidere. (Argentina)

Vi har blitt delegert av våre lokale grupper til å studere her på ENFF. Det er et privilegium å kunne være her, dele med flere mennesker i Latin-Amerika, utveksle kamppplevelser og ha en tydeligere visjon om kontinentets politiske virkelighet. Agroekologi for alle! Bort med store jordeiere!

Rosario Vega (29) Bondeorganisasjonen i nord (Paraguay)
 Min oppgave, som en del av Vía Campesina, er å lære mye for å styrke organisasjonen min. Jeg vil ta med meg mange ideer om metoder og organisasjonsteorier herifra. Målet vårt er å endre landet og foreta jordreform.

Edison Ahoña (26) FICSH (Ecuador)
 Det er nødvendig å lære mer om latinamerikansk politikk som en måte å styrke våre organisasjoner på. Prinsippene for å leve godt er riktig og respektfull bruk av Pacha Mama.

Daniel Torrealba (25) Colectivo Alexis Vive (Venezuela)
 Min motivasjon er å lære nye ting og dele erfaringer med andre organisasjoner. Tidene vi lever i er tider med kamp og mye ansvar for den latinamerikanske venstresiden. Vi har vunnet mye i de siste 20 årene, og vi kan ikke miste disse framskrittene som har kostet så mye krefter.

Dioniso Enco Melgara (32) Bondearbeidsforening ATC (Nicaragua)
 Man lærer hele tiden. Jeg blir motivert av å være ung og være i stand til å lære og deretter dele det jeg lærer med mine kolleger i vår grasrotorganisasjon. Jeg vil lære metodikken for populær utdanning for å kunne utdanne unge mennesker og bygge en felles fremtid med sosial rettferdighet.

Henrique Silva Lima (26) MPA Småbønderbevegelsen (Brasil)
 Vi vil kunne mer om historien til endringsprosessene i Latin-Amerika og forstå mer om vår egen historie. Vi trenger mer felleskap blant mennesker om vi vil kjempe mot systemet. Vi har som oppgave å humanisere oss selv og humanisere nåtiden for å sikre fremtiden med en bedre verden.

STEMMER SOM DØR, MEN IKKE FORSVINNER

Tekst og foto: Matilde Clemetsen
Brigadist i Mellom-Amerika, vår 2019

Jeg møtte Milgen oppe i fjellene i Honduras. Vi i vårbrigaden til Guatemala var i Honduras for å besøke lokalsamfunn og folkebevegelser i landet som sjeldent får oppmerksomhet i internasjonal media, men der folk kjemper en hard kamp mot myndigheter og selskaper som fratar dem rettigheter, og for land, for elver og for å beholde skogene sine. Det var nettopp kampen for skogen som gjorde at vi var på besøk oppe i fjellandsbyen Locomapa, Tolupán. På folkemøtet ble det holdt flammende innlegg. —Vi må holde sammen for å forsvare skogene våre, sånn at vi kan gi det videre til barna våre, ble det sagt. Milgen stod og smilte til oss under folkemøtet. Han var en av de yngre som hjalp de eldre herrene med å henge opp banner. Noen ganger hadde han et lite barn i armene. Vi pratet litt her og der. Han spøkte med oss og hadde et glimt i øyet.

Over de dagene vi var i Locomapa, snakket vi med flere som levde med trusler, og som i perioder måtte flytte ned til nærmeste by for å skjule seg. Vi gikk turer med de nye vennene våre, som viste oss trærne og hestene som beitet vilt. Noen ganger når vi gikk vi forbi et hus, ble vi fortalt at der bodde en som ble drept i kampen for skogen. Det virket nære, men samtidig vanskelig å fatte. Truslene var tydelig tilstede, men styrken i kampen og samholdet var sterkere. Vi bodde hos aktivistene i Locomapa i tre dager, og de kjentes ut som vi var uovervinnelige sammen.

Da vi skulle dra, kom det to politibetjenter. De hadde med seg et papirark som faren i huset måtte underskrive. Familien vi bodde hos var nemlig under spesialbeskyttelse fra FN, og det var politiets plikt å forsikre om at familien fortsatt var i live. Slik var politiet tilstede, samtidig som de sviktet i å rettsforfølge drapene på de fem som var blitt drept på det tidspunktet.

Gruppebilde med Locomapa.

Oger Agila og andre aktivister i Locomapa.

Milgen (i rødt) og andre aktivister i Locomapa.

Selv om organisasjoner som Movimiento Amplio har arbeidet med å gi beskyttelse til de som var spesielt utsatt for vold i Locomapa, er trusselbildet stadig stort og komplekst. Vi mottok beskjeden om at Milgen hadde blitt drept 28. september, da vi var sammen hjemme i Norge. Maskerte menn kom inn til Locomapa med våpen i en bil og skjøt ham ned. Milgens sak stiller seg i rekken med seks andre drepte i det lille lokalsamfunnet over de siste seks årene. Generelt øker volden mot de som står i mot inngripen i landområdene sine i Honduras. Det er vanskelig å fatte, men vi har et spesielt ansvar for å ikke la det blir glemt.

Det som står igjen etter besøket hos Milgen og folket i Locomapa, er et inntrykk av sterkt samhold og felles kamp. Hva kan vi gjøre for å stå i solidaritet med de som setter livet på spill for å beholde jorden, vannet og skogene? Hvordan kan vi stå med dem som mister brødrene og søstrene sine for å stå opp for rettferdigheten? Jeg tenker at vi må fortelle historiene deres, la de leve videre, og la de påvirke oss til å be om en annerledes verden, og at ikke norske selskaper og investeringer sponser volden mot rettferdighetsforkjempere. Vi i brigaden kommer til å inkludere disse historiene i informasjonsarbeidet vårt fremover, og spesielt i rapporten vi arbeider med om utsatte aktivister i Guatemala og Honduras. Vi ser frem til å dele den med dere.

Solidarisk hilsen fra Matilde og resten av vårbrigaden til Guatemala.

LATIN-AMERIKAUKA

Med årets Latin-Amerikauka ønsker vi å se nærmere på de siste 20 årene i regionen, en tidsperiode med progressive regjeringer og nye politiske fenomener. Vi vil også se på USAs og andre stormakters politiske interesser i regionen, høyresides comeback og de nye konfliktene som dette skaper i dag. Alt sett fra et kritisk perspektiv. Velkommen!

NORGESPREMIERE: MAKE THE ECONOMY SCREAM

*Mandag 21. oktober 18:30-21:30
Cinamateket i Oslo, Dronningens gate 16*

Cinamateket i Oslo, Dronningens gate 16
Latin-Amerikagruppene i Norge starter årets Latin-Amerikauka med visning av en ny dokumentar om Venezuelas krise «Make the economy scream», av den greske journalisten og regissøren Aris Chatzistefanou.

Aris Chatzistefanou er en gresk journalist og filmskaper som har jobbet for flere internasjonale medier, blant annet BBC World Service, The Guardian og Al Jazeera. Aris skal presentere filmen via Skype fra Aten. Etter filmen vil professor Ana Esther Ceceña, leder i Latin-Amerikas Institutt for Geopolitikk, kommentere Venezuelas situasjon og svare på spørsmål fra publikum.

FRED OG FORSONING I GUATEMALA I ET URFOLKSPERSPEKTIV

*Tirsdag 22. oktober, 19:00-21:00
Café Mestizo, Kristiansand*

Hvordan fred- og forsoningsarbeidet har vært siden borgerkrigen tok slutt på 1990-tallet? Hvorvidt årsakene til borgerkrigen kan ses tilbake fra kolonitiden og gjentar seg i dagens Guatemala? Dette er temaet som Thelma Cabrera og Vicenta Jerónimo skal drøfte på dette møte i Kristiansand.

BOKBAD OG SAMTALE: KVINNEKAMP I LATIN-AMERIKA I DAG

*Onsdag 23. oktober 18:00-21:00
MIR, Oslo, Markveien 61*

Kvinneutvalget i Latin-Amerikagruppene i Norge inviterer til bokbad av boka «Esperanza y paz desde las mujeres: 30 años de luchas recorridas/Håp og fred fra kvinners perspektiv: 30 år med kamp», og samtale om kvinnekamp i Latin-Amerika med presidentkandidat i Guatemala og Maya Mam urfolkskvinne Thelma Cabrera. I samtalen møter vi også Vicenta Jerónimo, medlem av Guatemalas nasjonalforsamling, Alejandra Salazar fra Colombia (CNA), Luana Oliveira fra Brasil (MST), Ixmukane Saqihix Quib Caal (CUC) og Yolanda Catu (CONAVIGUA) som begge er fra Guatemala.

LATIN-AMERIKA I FLAMMER!

HØGREPOPULISMENS FRAMMARSJ PÅ KONTINENTET

*Onsdag 23. oktober 18:00
Amalies hage, Hovedbiblioteket i Bergen*

Hva er muligheter og utfordringer som Latin-Amerikas progressive politiske og sosiale bevegelser står ovenfor i møte med høyrepopulistiske regjeringer i land som Brasil, Colombia og Argentina, i tillegg til USAs destabilisering og intervensjonspolitikk. Med professor Emir Sader (Brasil), tidligere leder av CLACSO og professor Ana Esther Ceceña (USA-Mexico), leder i Latin-Amerikas Institutt for Geopolitikk.

FROKOSTSEMINAR: GUATEMALA I DAG

*Torsdag 24. oktober 08.00 - 10.00
Norsk Folkehjelps kontor, Oslo, Stortorvet 10 (inngang Møllergata)*
Frokostseminar om Guatemalas situasjon i dag. Med Thelma Cabrera og Vicenta Jerónimo.

LUNCH SEMINAR: ACADEMIC FREEDOM IN THE TIME OF BOLSONARO

*Torsdag 24. oktober 12:00-14:00
Blindern, UiO*

In collaboration with SAIH. With Professor Emir Sader and Luana Oliveira (MST)

LIVE PODCAST: LATIN-AMERIKA I DAG, FRA HÅP TIL KRISE?

*Fredag 25. oktober, 10.00 - 12.00
Vega scene (Foajé), Oslo, Hausmanns gate 28*

LAG spanderer frokost mens dere hører professor Emir Sader (Brasil), professor Ana Esther Ceceña (USA-Mexico), Thelma Cabrera og Vicenta Jerónimo (Guatemala), som skal diskutere dagens situasjon i Latin-Amerika. Etter 20 år med progressive regjeringer opplever regionen en stor offensiv fra høyresiden og USA. Kontroll over strategiske naturressurser er det alle kjemper for, mens spørsmål om miljø og klimaendring blir stadig viktigere. Nye politiske temaer og sosiale bevegelser, et generasjonsskifte, vold og korrupsjon er også temaene som våre gjester skal diskutere direkte på Radio Latin-Amerika. Arrangementet er på spansk med spørsmål fra publikum.

SEMINAR: LATIN-AMERIKA I DAG, FRA HÅP TIL KRISE?

*Fredag 25. oktober 12.00 - 16.00
Vega scene (Foajé), Oslo, Hausmanns gate 28*

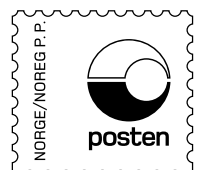
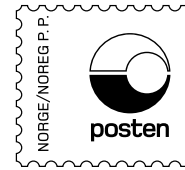
Hva har skjedd i Latin-Amerika i de siste 20 årene? Hvordan har regionen endret seg politisk? Har regionen gått fra håp til krise? Sammen med norske akademikere og aktivister skal alle våre gjester fra Latin-Amerika gå gjennom disse spørsmålene for å finne hovedtrekkene til dagens politiske situasjon og regionens nærmeste fremtid.

THIS IS NOT A LATIN PARTY.

*Lørdag 26. oktober 18:00-03:00
Vega scene (Salongen), Oslo, Hausmanns gate 28*

Motstand og glede er to nøkkelord når det kommer til Latin-Amerikas kamp for demokrati og rettferdighet. Derfor skal det feires når Latin-Amerikauka tar slutt. Alt fra de mest typiske rytmene til de nye tendensene er inkludert på denne uvanlige Latinofest. Kvelden begynner med familievennlige aktiviteter og presentasjoner fram til kl.21:00 når festen slipper seg løs. Med Haga que pase fra Colombia, Lengualerta fra Mexico og en rekke lokale artister, kunstnere og Djs skal Latin-Amerikas motstand feires i Oslo.

Latin-Amerikauka 2019

Fra håp til krise?

21.-26. oktober

Med:

Thelma Cabrera (Guatemala)

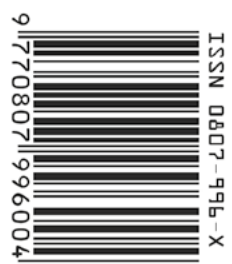
Vicenta Jerónimo (Guatemala)

Ana Esther Ceceña (USA-Mexico)

Emir Sader (Brasil)

Latin-Amerikagruppene
i Norge (LAG)

ISSN 0807-996-X